

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันจันทร์ที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

รายงานพิเศษ : พลิกวิกฤติโควิด-19เป็นโอกาส...ยางไทยอนาคตสดใส



การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ธนาคารโลกได้คาดการณ์ว่า ปีนี้ GDP ของประเทศจะลดลงอย่างน้อย 5% อย่างไรก็ดี ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลก เริ่มผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ เพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในประเทศที่ควบคุมการแพร่ระบาดได้ดี เช่น จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ไทย ยางพาราพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 เช่นกัน

ส่งผลให้ราคาลดลงในช่วงที่เกิดการระบาดใหม่ๆ แต่เมื่อการระบาดยังไม่มีท่าทีลดลง มีผู้ติดเชื่อรายใหม่เพิ่มขึ้นอย่างน่าเป็นห่วง หลายประเทศเกิดการระบาดซ้ำเติมระลอกที่ 2 ที่ 3 สถานการณ์ราคายางกลับสูงขึ้นต่อเนื่อง โดยเมื่อเดือนมีนาคม 2563 น้ำยางสดลดลงไปต่ำสุดเหลือเพียง 35 บาทต่อกิโลกรัม ยางแผ่นรมควันชั้น 3 อยู่ที่ 39 บาทต่อกิโลกรัม และทรงตัวอยู่ในระดับราคานี้นานพอสมควร จากนั้นก็ค่อยๆ ขยับราคาขึ้น ล่าสุด ณ วันที่ 21 กันยายน 2563 น้ำยางสดราคา 47 บาทต่อกิโลกรัม ยางแผ่นรมควันชั้น 3 อยู่ที่ 58 บาทต่อกิโลกรัม

สาเหตุที่ราคายางเพิ่มขึ้นมาจากปัจจัยอะไร และแนวโน้มอย่างไร?

นายณกรณ์ ตรรกวิรพัท ผู้อำนวยการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ราคายางขณะนี้ว่า การระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดกระแส New Normal คนหันมาตระหนักและใส่ใจเรื่องสุขอนามัยมากขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ที่แปรรูปมาจากยางธรรมชาติมีความต้องการมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นถุงมือยาง หรือหน้ากากอนามัยที่มีส่วนผสมของยาง เพื่อนำไปใช้ในวงการแพทย์และใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะถุงมือยางธรรมชาติที่มีอัตราการต้องการใช้สูงขึ้นเป็นทวีคูณ โดยช่วงก่อนมีการระบาด มูลค่าการส่งออกถุงมือยางประมาณ 37,000 ล้านบาทต่อปี แต่ปัจจุบันเป็นไปได้ที่มูลค่าส่งออกจะเพิ่มถึง 50,000 ล้านบาทต่อปี

อีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ราคายางเพิ่มสูงขึ้นคือ จีน ซึ่งเป็นตลาดผู้รับซื้อยางแผ่นดิบรมควันรายใหญ่ที่สุดจากประเทศไทย ซึ่งมีสัดส่วนถึง 60% ของการส่งออก ได้มีมาตรการส่งเสริมการขยายกำลังการผลิตรถยนต์นั่งส่วนบุคคล เพื่อตอบโต้ภัยการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล การใช้รถยนต์สาธารณะ ซึ่งจะช่วยลดแพร่เชื้อโควิด-19 ทำให้การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของจีนเพิ่มขึ้น 3 เท่า เมื่อยอดการผลิตรถยนต์ของจีนเพิ่มขึ้น ความต้องการใช้ยางแผ่นรมควัน เพื่อใช้

เป็นวัตถุดิบในการผลิตล้อยางรถก็เพิ่มขึ้นด้วย จะเห็นได้ชัดจากดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Managers' Index : PMI) ของจีนปรับจาก 52.8 เป็น 53.1 รวมทั้ง GDP ของจีนยังเพิ่มขึ้น +3.2% อีกด้วย ขณะที่ประเทศอื่นในโลกยังติดลบ นั้นหมายความว่าจีนฟื้นตัวกลับมาเดินเครื่องผลิตได้ 100% แล้ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคายางในตลาดโลกที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต แม้ว่าสถานการณ์ระบาดของโควิด-19 ในสหรัฐอเมริกาและยุโรปยังรุนแรงเศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวก็ตาม แต่มีกระทบต่อราคายางของไทยไม่มากเท่ากับจีน ดังนั้น เมื่อจีนฟื้นได้เร็ว ราคายางไทยจากที่ตกต่ำจึงฟื้นตัวตามตลาดจีน ขณะเดียวกันรัฐบาลยังมีมาตรการส่งเสริมใช้ยางแผ่นดิบรวมควั่นในประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุมีมากขึ้น ทำให้ต้องการใช้อุปกรณ์เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตประจำวันที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นแผ่นยางรองกันลื่นรองเท้ากันลื่น อุปกรณ์ช่วยหายใจ สายน้ำเกลือเพิ่มขึ้น ดังนั้น ความต้องการใช้ยางธรรมชาติเป็นวัตถุดิบแปรรูปจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกันและยังส่งผลให้มีนักลงทุนจำนวนมากสนใจลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปอุปกรณ์ดังกล่าวอีกด้วย

ในเรื่อง Demand และ Supply ก็มีผลเช่นกัน ขณะนี้แนวโน้มความต้องการ หรือ Demand ใช้ยางเริ่มเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณยางหรือ Supply กลับลดลง สต็อกยางหดหายเพราะเข้าสู่ฤดูฝน ประกอบกับแรงงานกรีดยาง ซึ่งปัจจุบันจะใช้แรงงานสัญชาติเมียนมาเป็นหลัก ไม่สามารถเดินทางมารับจ้างกรีดยางได้ เพราะการระบาดของโควิด-19 ทำให้ปริมาณยางเข้าสู่ตลาดน้อยลง สต็อกยางถูกออกนำมาใช้จนแทบไม่มีสต็อกแล้วในขณะนี้ ดังนั้น เมื่อ Demand มีมากกว่า Supply ราคายางจึงค่อยๆเพิ่มขึ้น

“หลังเกิดวิกฤติการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากยางธรรมชาติมีอัตราเติบโตสูงขึ้น ส่งผลต่อเนื่องให้ราคายางที่ใช้เป็นวัตถุดิบเพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพด้วย คาดว่า ปีนี้มูลค่าส่งออกยางของไทยจะสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา และในอนาคตมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมยางจะเพิ่มขึ้นแน่นอน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมผลิตถุงมือยางธรรมชาติที่มียอดสั่งซื้อสูงไปจนถึงปีหน้า ดังนั้น ทิศทางราคายางค่อนข้างมั่นใจได้ว่ามีแนวโน้มที่ดี ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีต่อชาวสวนยางโดยตรง และ กยท.จะยังเดินหน้าสนับสนุนอุตสาหกรรมยางทั้งระบบ เพื่อมุ่งกระตุ้นเศรษฐกิจให้ประเทศ และผลักดันให้อุตสาหกรรมยางในประเทศไทยเข้มแข็งอย่างยั่งยืน” นายณกรณ์กล่าว

ผู้ว่าการ กยท. มั่นใจว่า การระบาดของโควิด-19 ครั้งนี้ จะพลิกวิกฤติเป็นโอกาสผลักดันประเทศไทยก้าวสู่ประเทศศูนย์กลาง การพัฒนาอุตสาหกรรมยางธรรมชาติได้ ทั้งนี้ กยท.วางแผนเตรียมจัดพื้นที่ที่จะใช้ศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมยางทั้งระบบ ตั้งแต่พื้นที่แปลงปลูกที่ให้ผลผลิตระดับมาตรฐานโลกพื้นที่สำหรับโรงงานแปรรูป ระบบขนส่งรวมถึงพื้นที่กิจกรรมส่งเสริมด้านการตลาดซึ่ง กยท.จะเป็นตัวแทนเจรจาซื้อขาย หรือร่วมลงทุน ตามกฎหมายกำหนดโดยมุ่งเป้าให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและประเทศชาติ สำหรับพื้นที่เหมาะสมนั้นมีหลายพื้นที่ แต่ที่มีความเป็นไปได้สูงคือ พื้นที่ของ กยท.ที่ ต.ช้างกลาง อ.ช้างกลาง จ.นครศรีธรรมราช กว่า 10,000 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่สีม่วง (พื้นที่เหมาะสมสำหรับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม) และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพความพร้อมและความเหมาะสมสูง

ทั้งนี้ กยท.ตั้งเป้าผลักดันศูนย์ดังกล่าวให้เป็นศูนย์กลางการแปรรูปน้ำยางธรรมชาติให้เป็นผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมที่ตลาดต้องการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแพทย์ ที่ตลาดต้องการมากในขณะนี้ ตลอดจนเฟอร์นิเจอร์ที่ผลิตจากไม้ยางพารา ด้วยมุ่งหวังให้เกิดการเพิ่มปริมาณการใช้ยางและไม้ยางพาราภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้ราคายางมีการปรับตัวขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ เกิดความมั่นคงต่ออาชีพเกษตรกรชาวสวนยาง รวมถึงจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงอีกด้วย ถึงเวลาที่ยางพาราของไทยจะฟื้นตัวเกษตรกรมีความมั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน เสียที

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันจันทร์ที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

คอลัมน์ สกู๊ปหน้า 1 : ไกลโพเซต..ก่อมะเร็ง เคมีพิษร้ายต้องแบน



อีเมลฉบับนี้ส่งโดย Lisa M Anderson เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2562 ก่อนการลงมติล้มการแบนไกลโพเซต 5 วัน โดยเป็นการประมวลวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญจากการพบปะกับกลุ่มต่างๆในประเทศไทย เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ของรัฐบาลสหรัฐฯในการล้มมติการแบนสารพิษ

น่าสนใจว่ามีรายละเอียดกล่าวถึงท่าทีของภาคเอกชน นายกรัฐมนตรีและกระทรวงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กระทรวงสาธารณสุข” และ “กระทรวงเกษตรฯ” พวกเขาประเมินว่า การขับเคลื่อนการแบนในพารัฐบาลนั้นนำโดย อนุทิน ชาญวีรกูล และ มณีนุชญา ไทยเศรษฐ์ จากพรรคภูมิใจไทย ซึ่ง เป็นพันธมิตรกับพรรคพลังประชารัฐ ที่เป็นแกนนำรัฐบาล ส่วนจุดยืนของ พลเอกประยุทธ์ นายกรัฐมนตรี นั้นปล่อยให้มีการดำเนินการให้เป็นตามขั้นตอนของกฎหมาย



พวกเขากล่าวถึง ไบโอดีไทย (BIOTHAI) ว่าได้ประกาศต่อต้านบรรษัทข้ามชาติ (ส่วนใหญ่เป็นบรรษัทข้ามชาติสหรัฐฯ) ที่มุ่งล้มการแบนโดยเป็น ผู้ชี้ว่า เท็ด แมคคินนีย์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีการยุติการแบนไกลโพเซตนั้น มีความสัมพันธ์กับบริษัทสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ถัดมาไม่กี่วัน...ก็มีข้อมูลใหม่จากนักข่าวชื่อดัง Carey Gillam ผู้เขียนหนังสือ White wash เปิดโปงเบื้องหลังและหลักฐานความร่วมมือระหว่างบริษัทไบเออร์กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหรัฐฯล้มการแบนไกลโพเซตในประเทศไทย ดังเป็นที่ทราบแล้วว่า คณะกรรมการวัตถุอันตรายของประเทศไทยมีมติให้...แบน “ไกลโพเซต” และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอีก 2 ชนิด คือ “พาราควอต” และ “คลอร์ไพริฟอส” เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562 แต่ต่อมาหลังจาก เท็ด แมคคินนีย์

ผู้ช่วยรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรของสหรัฐฯ (USDA) ทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีของไทยและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง นายสุริยะะ จึงรุ่งเรืองกิจ โดยอ้างว่าการแบนไกลโฟเซตของไทยไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานการประเมินความเสี่ยงของสหรัฐฯ และจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าว าสาลีและสินค้าเกษตรบางรายการ ซึ่งอาจพบการตกค้างของไกลโฟเซตจากสหรัฐฯมาสู่ประเทศไทยนั้น ปรากฏว่า...วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 “คณะกรรมการวัตถุอันตรายชุดใหม่” ที่มี นายสุริยะะ จึงรุ่งเรืองกิจ เป็นประธาน ได้เปลี่ยนแปลงมติดังกล่าว โดยยกเลิกการแบนไกลโฟเซต และเลื่อนการแบนพาราควอตและคลอร์ไพริฟอส ออกไปจากวันที่ 1 ธันวาคม 2562 เป็นวันที่ 1 มิถุนายน 2563 แทน



เมื่อวันพุธที่ 16 กันยายนที่ผ่านมา องค์กรสิ่งแวดล้อมในสหรัฐฯได้ยื่นฟ้องกระทรวงเกษตรและกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯให้เปิดเผยข้อมูลอีกหลายชิ้นเพิ่มเติม เพื่อให้มีการเปิดเผยเอกสารการติดต่อระหว่างหน่วยงานทั้งสองกับบริษัทไบเออร์และบริษัทอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการกดดันให้

“ประเทศไทย” ยกเลิกการแบน “ไกลโฟเซต” เกี่ยวกับประเด็นร้อนนี้ ยังมีเนื้อหาต่อเนื่องอีกหลายช่วงตอน ติดตามอ่านต่อได้ที่ FB Page : “BIOTHA”

Nathan Donley นักวิทยาศาสตร์อาวุโส Center for Biological Diversity ระบุว่า เป็นเรื่องแย่มากๆที่ทางการสหรัฐฯเปิดเผยข้อมูลเรื่องผลกระทบของไกลโฟเซตจากนักวิทยาศาสตร์อิสระ

“ยืนยันตามไบเออร์ว่าไกลโฟเซตปลอดภัยอย่างมีขอบเขต และการที่หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัท...กดดันให้ประเทศอื่นยอมรับ แบบเดียวกับต้นนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่แทรกแซงคุกคามประเทศอื่น”

“ไกลโฟเซต” เป็นสารเคมีกำจัดวัชพืชกลุ่มอะรีน็อกซ์ 2A ตามการกำหนดของสถาบันวิจัยมะเร็งระหว่างประเทศ (IARC) ปัจจุบันบริษัทถูกฟ้องร้องโดยประชาชนอเมริกันที่ได้รับผลกระทบกว่าหนึ่งแสนคดี และไบเออร์มอนซานโต ตกงใจที่ทุ่มเงินกว่าสามแสนล้านบาทเพื่อไกล่เกลี่ยคดี ซึ่งต้องชดใช้เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ไกลโฟเซต



ผ่านวัน...ผ่านคืนหลายๆคนจับจ้องติดตามความเคลื่อนไหวชนิดไม่กะพริบตาเพราะกลัวว่าจะมีกลเกมซับซ้อนซ่อนเงื่อนใช้เหลี่ยมเล่ห์ไม่ให้เกิดการแบน 3 สารพิษขึ้นจริงตามคลื่นกระแสข้อมูลที่เกิดขึ้นนี้ ในมุมมอง สารี อ่องสมหวัง มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค บอกว่า คิดว่ายังไงก็ไม่ยกเลิกการแบน แต่อีกตัวก็มีข้อมูลว่ามีความเคลื่อนไหวอยู่ เบื้องหลังที่จะทำให้ไม่เกิดแบน ก็คือ “ไกลโฟเซต” ตัวเดียวที่ดึงออกมาแล้ว สองตัวแบนไปแล้ว คือ “พาราควอต” และ “คลอร์ไพริฟอส” แต่ก็มีความพยายามที่จะให้ทบทุนการแบนสารเคมีอันตราย “ไกลโฟเซต”

ทั้งๆที่ยังมีเงื่อนไขสำคัญมีการฟ้องคดีกันอยู่ที่ศาลปกครอง แล้วเราก็ไปร้องสอดรับเป็นจำเลยร่วม มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภคก็ต้องทำคำให้การ

“แนวทางก็คือคิดว่าอยากให้รณรงค์ยกเลิกไกลโพเซตต่อ คนไทยทุกคนลองคิดว่า...ในขณะนี้บริษัทมอนซานโต้ยอมจ่ายสามหมื่นกว่าล้านให้กับคนที่ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในอเมริกา ซึ่งเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาว ฉะนั้นถ้าไม่ได้เป็นมะเร็งจริงจากสารเคมีตัวนี้ ทำไมจึงยอมเสียเวลายา” แต่จะมายกเลิกการแบน “ไกลโพเซต” ในเมืองไทย คงยอมกันไม่ได้

สารี บอกอีกว่า ล่าสุด...ที่เราตรวจถั่วเหลืองก็พบมีการตกค้างของไกลโพเซต แม้ว่าจะไม่เกินมาตรฐานแต่ก็พบว่ามีสารตกค้าง...ไกลโพเซต เอาไว้ใช้ฆ่าหญ้า ถั่วเหลือง ข้าวโพด จริงๆเป็นสารเคมีที่อันตรายมาก แนวนมจะเดินหน้าต่อไปยังงี้ จะ “ยกเลิก” ได้ไม่ได้ยังไม่รู้ แต่อย่างไรก็ต้องรวมพลังร่วมกันเดินหน้าเพื่อที่จะยกเลิกทุกช่องทางที่จะทำให้เกิดการนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกอย่างเสรี



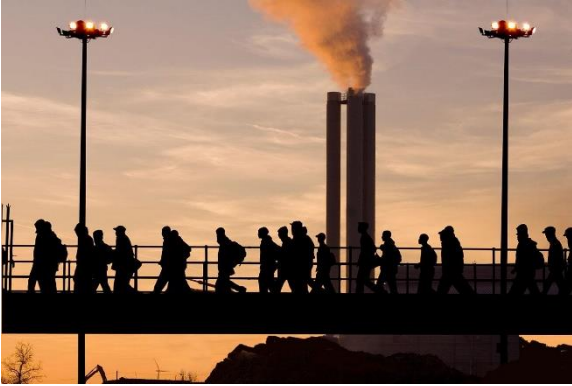
“ไกลโพเซต” ย้ำว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมะเร็ง หลากๆประเทศก็มีความพยายามที่จะยกเลิกการใช้ ห้ามนำเข้า ห้ามผลิต เป็นวัตถุอันตรายประเภท 4 คำถามสำคัญมีว่า...คลื่นไต้น้ำ ที่ทำเรื่องนี้ รุนแรงมากน้อยอย่างไร

“ความพยายามยกเลิกการแบน คงมีไม่ใช่น้อย ส่วนหนึ่ง สำหรับเกษตรกรที่ตรงไปตรงมา...ไม่ใช่เกษตรกรที่เป็นตัวแทนบริษัท พูดกันตรงๆอย่างหลังก็คงต้องดิ้นสุดตัว พวกนี้เป็นธุรกิจหมื่นล้านแสนล้านก็ต้องเต็มที่อย่างบริษัทที่ฟ้องคดีก็เป็นเรื่องของผลประโยชน์ชัดเจน... เดินหน้าต่อสู้อย่างเต็มที่แล้วไม่มีอะไรใช้ทดแทน”

ในมุมมองตัวแทนผู้บริโภค ไม่อยากคิดที่จะยกเลิกแบนสารเคมีตัวนี้แล้วก็หาตัวใหม่ใช้ทดแทน มองและคิดกันแบบยั่งยืน เมื่อ “ประเทศไทย” มีความหวังตั้งใจกันว่าจะเดินหน้าไปในทิศทาง “เกษตรอินทรีย์” ก็มีรูปธรรมชัดเจนสะท้อนให้เห็นมากมายอยู่แล้ว ตามเส้นทางวิถีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมันคงยั่งยืน

ถึงตรงนี้...ใครจะตัดสินจะยกเลิกหรือไม่ยกเลิก จะแบนหรือไม่แบน ก็ต้องฉายไฟส่องไปที่ “คณะกรรมการวัตถุอันตราย” กระทรวงอุตสาหกรรม นับรวมไปถึงท่าทีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

“เราจะออกจากวิกฤตินี้อย่างไร” บทสนทนา “วิโรไท” ที่ท้าทายบทบาทผู้ว่า อบท.



“วิกฤติเศรษฐกิจ” จากโควิด-19 ในครั้งนี้ ถือเป็นวิกฤติที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่มีใครหรือประเทศไหนไม่ได้รับผลกระทบ และแน่นอนว่า วิกฤติด้านสาธารณสุขที่เกิดขึ้น กระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลให้การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะที่ “ติดลบ”

ในช่วงที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทย (อบท.)

ถือเป็นอีกหน่วยงานหลักที่เข้ามาดูแลเยียวยาฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยผ่านนโยบายการเงิน สถาบันการเงิน รวมทั้งการประสานกับหน่วยงานอื่น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และภาคธุรกิจ อย่างไรก็ตาม อบท.ระบุว่า แม้จะมีความช่วยเหลือจากภาครัฐ แต่เศรษฐกิจไทยในช่วงต่อไปจะฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดไว้ โดยวิกฤติเศรษฐกิจครั้งนี้จะอยู่กับเรายาวนานต่อไปอีก 2 ปีข้างหน้า ในช่วงเวลาที่ ดร.วิโรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ อบท. จะครบวาระดำรงตำแหน่งสิ้นเดือน ก.ย.นี้ “ทีมเศรษฐกิจ” มีโอกาสสัมภาษณ์มุมมองเศรษฐกิจไทยและการแก้ปัญหา แต่แทนที่จะโพกัสนว่า “เศรษฐกิจไทยปีนี้จะติดลบเท่าไร” ดร.วิโรไท อยากชวนมองให้ไกลออกไปว่า “เราจะออกจากวิกฤติเศรษฐกิจครั้งนี้ได้อย่างไร”

อีกโจทย์สำคัญคือ “โลกใหม่หลังโควิดจะต่างไปอย่างไร” และ “เราจะใช้เวลาช่วงนี้เตรียมพร้อมให้ไทยรับมือกับโลกใหม่หลังโควิดนี้ได้ได้อย่างไร” เป็นโพกัสนต่อไปที่ทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน ประชาชนต้องตระหนักและช่วยกันคิด

หน้าตาโลกหลังโควิด-19

เพื่อตอบคำถามที่ว่า “เราจะผ่านวิกฤติโควิดในครั้งนี้อย่างไร” และ “เราจะเตรียมพร้อมให้คนไทยรับมือกับโลกใหม่หลังโควิดนี้ได้ได้อย่างไร” เราต้องหาคำตอบว่า “โลกหลังโควิดจะมีหน้าตาอย่างไร”

คำตอบข้อแรกของ ดร.วิโรไท คือ จะเป็นโลกที่มีกำลังการผลิตเหลือจำนวนมากและเป็นกำลังการผลิตส่วนเกินที่เกิดขึ้นทั่วโลก ตามปกติมักจะใช้วิธีแข่งตัดราคากันไปเรื่อยๆจนไม่มีใครอยู่ได้ก็เรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ แต่จะช่วยให้หรือไม่ข้อนี้ เราต้องตระหนักว่า “ทรัพยากร” ที่ประเทศมีไม่สามารถช่วยทุกคนได้ ถ้าช่วยทุกคน สุดท้ายก็อาจจะ “ไปไม่รอด” ลักคน เพราะมีทั้งธุรกิจที่ช่วยแล้วปรับตัวได้ และมีบางธุรกิจที่รอความช่วยเหลือโดยไม่ปรับตัว หรือปรับตัวไม่ได้ ซึ่งอาจจะไปจุดคนที่พร้อมปรับตัวให้ “ไปไม่รอด” ไปด้วย

ในต่างประเทศกรณีแบบนี้เรียกว่า “ซอมบี้ เวิร์ม” หรือธุรกิจที่เลี้ยงกันไป ซึ่งเป็นผลเสียกับตัวผู้ประกอบการเอง เพราะเขาคิดว่าจะซื้อเวลาไปได้ กลายเป็นปล่อยให้เลือดซึมออกไป และไปต่อไม่ได้ในที่สุด

ดังนั้น ในโลกที่มีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่มาก พบนอกกับโลกที่จะเปลี่ยนโครงสร้างแรงๆ หลังโควิด ต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนโครงสร้างธุรกิจ เหมือนที่เราต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับ “วิถีชีวิตใหม่”

ส่วนข้อที่ 2 ดร.วิโรโท มองว่า วิกฤติครั้งนี้เป็นตัวเร่งการเปลี่ยนผ่านด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วมาก มีโครงสร้างการเงินดิจิทัลดีขึ้นมากขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยธุรกิจที่ปรับตัวได้ หันมาใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ เพราะแม้จะมีการล็อกดาวน์ แต่ธุรกิจเหล่านี้ก็ยังไปได้ เพราะมีการซื้อขาย มีการชำระเงินผ่านทางออนไลน์ โดยไม่สะดุด ที่ดีกว่านั้น คือเมื่อคลายล็อกดาวน์แล้ว ธุรกิจเหล่านี้ก็ยังดำเนินต่อไปได้ ทุกวันนี้เรายังคงสั่งอาหารผ่านพู้ด ดีลิเวอรี ยังซื้อสินค้าผ่านอี-คอมเมิร์ซ ขณะที่เทคโนโลยีช่วยขยายตลาดของผู้ขายและผู้ซื้อออกไปได้กว้างกว่าเดิมมาก การเร่งปรับตัวปรับธุรกิจให้เข้ากับโลกที่มีเทคโนโลยีเป็นฐาน จึงเป็นอีกเรื่องที่สำคัญมากในยุคนี

ตรงนี้แปลว่า รูปแบบการจ้างงานก็จะเปลี่ยน ทักษะที่ต้องการสำหรับอนาคตจะเปลี่ยนด้วย คนที่วันนี้ออกจากตลาดแรงงานและคาดหวังว่าจะบโควิดแล้วจะกลับมา วันนั้นอาจจะไม่ได้มีทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานแล้วในอนาคต ควบคู่กับการปรับโครงสร้างธุรกิจปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี เราจึงต้องพูดถึงการปรับเปลี่ยน “ทักษะแรงงาน” ให้เท่าทันกับความต้องการใหม่ๆ และในขณะนี้ใครปรับตัวได้เร็ว ก็จะถือว่าเป็นโอกาส

จ้างงานล้านคนยกระดับชนบท

ขณะที่อีกปรากฏการณ์หนึ่งที่ผมคิดว่า ไม่เคยเกิดขึ้นเลยในช่วง 20 ปี คือ มีคนที่ออกจากเมืองกลับสู่ภูมิลำเนาเป็นล้านคน จากที่ผ่านมา มีแต่คนจากต่างจังหวัดเข้าสู่เมืองใหญ่ เข้าสู่นิคมอุตสาหกรรม

“ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่มีคนกลับบ้านเป็นล้านคน และเป็นคนที่อยู่ในวัยแรงงาน เป็นคนที่รู้เรื่องเทคโนโลยี เป็นคนที่มีประสบการณ์จากการอยู่ในเมือง คำถามก็คือ ในอนาคตที่โลกจะเปลี่ยน เราจะใช้ตรงนี้เป็นโอกาสอย่างไรที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชนบท และถ้าเราจะเปลี่ยนประเทศได้เราต้องเปลี่ยนชนบท เปลี่ยนต่างจังหวัด”

ในช่วงที่ผ่านมา ผมและ ธปท.ได้พยายามนำเสนอนโยบายให้เกิดการสร้างงานเพิ่มขึ้นเป็นล้านๆตำแหน่งในชนบท ผมมองว่าจะเป็นหัวใจของนโยบายเศรษฐกิจ เพื่อให้คนที่กลับบ้านมีทักษะแรงงานที่ดีขึ้นและอยู่รอดได้ ซึ่งไม่ได้หมายความว่า เขาต้องไปทำงานในภาคเกษตรอย่างเดียว เช่น วันนี้คนที่เคยอยู่ใน “ร้านนวด” ไม่มีนักท่องเที่ยว หากเรามีโครงการสอนทักษะเพิ่มเติมให้ดูและผู้สูงอายุในหมู่บ้านได้ โดยถ้าจ้าง 1 คน หมู่บ้านละ 1 ตำแหน่ง เราจะมีคนทำงานเพิ่มกว่า 75,000 ตำแหน่งทั่วประเทศ จ้าง 2 คนจะได้ 150,000 ตำแหน่ง หากทำสัญญาจ้าง 2 ปี ให้เดือนละ 5,000 บาท ปีละ 60,000 บาท ถือว่าใช้เงินน้อยกว่าที่เราต้องเอามาแจกในเวลานี้ และหากทำหลักสูตรการเพิ่มทักษะความรู้ให้ดีเพียงพอ เมื่อครบ 2 ปีโควิดจบ คนเหล่านี้จะมีทักษะการดูแลผู้สูงอายุ ตอบโจทย์ประเทศไทยที่เข้าสู่สังคมสูงอายุ

“คนส่วนนี้จะเป็นตัวอย่างในการปรับทักษะให้เข้าสู่โลกใหม่ ครบ 2 ปี หากเขากลับมาทำงานในเมือง เขาจะมีทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น หรือหากว่าอยู่ต่อ ถือเป็น Change agent ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนและปรับเปลี่ยนชนบทได้”

ด้านการเกษตรเอง เรายังต้องอาศัย “ข้อมูล” และ “เทคโนโลยี” อีกจำนวนมาก จึงต้องการคนที่มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยี คนมีความรู้ด้านบรรจุกัญชี การขนส่งสินค้าโลจิสติกส์ และการค้าขายออนไลน์ ขณะที่ระบบบัญชี หรือกองทุนหมู่บ้าน ฐานข้อมูลหมู่บ้านก็ยังมีปัญหา เราลากอินเทอร์เน็ตไปทั่วประเทศแต่ไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์จริงจัง การหา “คนที่มีความรู้ด้านอินเทอร์เน็ต” ช่วยให้ความรู้ หรือแนะนำการใช้ให้คนในและช่วยเพิ่มจ้างงานทุกหมู่บ้านได้อีก 75,000 ตำแหน่ง

ช่วงที่ผ่านมา “มูลนิธิปิดทองหลังพระ” ทำโครงการลักษณะนี้ จ้างเด็กจบใหม่ จ้างคนตกงานเข้าไปเป็น Change agent ในชุมชน เช่น คนที่เป็นวิศวกรมาช่วยพัฒนาการก่อสร้างต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานในท้องที่ ช่วยบริหารจัดการน้ำ มีโครงการที่สามารถผนึกกำลังกันได้อีกมาก เพื่อช่วยกันเปลี่ยนแปลงประเทศ

หยุด “แก้หนี้” ด้วยการ “เพิ่มหนี้”

ผู้ว่าการ ธปท. ยังได้กล่าวถึงอีกปัญหาใหญ่ของสังคมไทย คือ หนี้ครัวเรือน และหนี้ภาคธุรกิจ ที่อยู่ในระดับสูง วันนี้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลงมาก และการฟื้นตัวหลังโควิดในแต่ละภาคธุรกิจก็ไม่เท่ากัน

“ในช่วงแรกอาจจะต้องใช้มาตรการแบบเหวี่ยงแหกับทุกภาคส่วน ทั้งมาตรการเยียวยา และมาตรการพักหนี้ เพราะไม่แน่ใจว่าผลกระทบจะรุนแรงแค่ไหน วันนี้เราผ่านช่วงเวลานั้นแล้ว กิจกรรมหลายๆ อย่างเริ่มกลับมาทำงานได้เป็นปกติ และบางธุรกิจดีขึ้นด้วยซ้ำ”

จากนี้ควรทยอยเปลี่ยนเป็นมาตรการ “การช่วยเหลือเฉพาะจุด” ซึ่ง ธปท. เน้นการปรับโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้กับเจ้าหนี้มีช่องทางเจรจาให้ปรับหนี้ได้เร็วและตรงกับความสามารถของลูกหนี้ในอนาคต ขณะที่แบงก์ควรนำทรัพยากรที่มีอยู่ช่วยคนที่ได้รับผลกระทบมากกว่าสนับสนุนให้พักหนี้โดยรวม

“ขณะนี้คนส่วนใหญ่ในประเทศยังจ่ายหนี้ได้ ส่วนคนที่พักหนี้ เมื่อครบกำหนดวันที่ 22 ต.ค.สำรวจพบว่าเกินกว่าครึ่งกลับมาชำระหนี้ได้ ดังนั้น เฟสที่ 2 จะเป็นการให้ลูกหนี้แสดงตนเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ และอยากให้เข้าใจว่า การปรับโครงสร้างหนี้ในสภาวะแบบนี้ ไม่ใช่ความผิดของลูกหนี้ ทุกคนก็เข้าใจว่าจำเป็น ซึ่ง ธปท. ได้แก้หลักเกณฑ์ให้ค่อนข้างมาก และครั้งนี้เราเห็นแบงก์พาณิชย์เข้าไปช่วยเร็วและช่วยในวงกว้าง”

อย่างไรก็ตาม ถ้าเราตระหนักว่า รอบนี้วิกฤติจะอยู่กับเรา 2 ปี จะรู้ว่าการแก้ปัญหามือประกอบภาคธุรกิจที่มีหนี้อยู่แล้ว ด้วยเอาหนี้ไปให้เพิ่มนั้น มันแก้ปัญหามิได้ การเอาหนี้ไปเพิ่มหนี้ไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ ถ้าจะแก้ต้องปรับโครงสร้างหนี้เดิม ลดภาระหนี้เดิมก่อน หากเขาปรับเปลี่ยนการทำธุรกิจแล้ว ต้องการใช้จ่ายเงินเพิ่มให้สินเชื่อใหม่ได้ แต่บางทีเป็นความเข้าใจผิดที่ว่า เมื่อขาดสภาพคล่อง หรือหนี้มีปัญหา จะต้องขอหนี้มาเพิ่ม ซึ่งไม่ได้แก้ปัญหามิได้

เปิดประเทศรับกำลังซื้อต่างชาติ

สุดท้ายที่เป็นมาตรการสำคัญ คือ การเปิดประเทศ แต่ต้องถ่วงดุลให้เหมาะสมระหว่างความกังวลด้านสาธารณสุข ที่ต้องใช้ มาตรการคุมเข้มที่เข้มแข็งไม่ให้ระบอบรอบ 2 พร้อมๆกับความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เพราะถ้าเราไม่มีแผนในการเปิดประเทศอย่างมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม ภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของเราจะไม่สามารถรับผลกระทบที่ยาวนานและต่อเนื่องถึงคนจำนวนมาก สิ่งที่ต้องทำอีกเรื่องคือ การสร้างความเชื่อมั่นของคนในชาติให้เชื่อมั่น และเชื่อใจ ที่ผ่านมามีจุดแข็ง ที่เราทำได้ดีกรณีรับคนไทยกลับจากต่างประเทศ หรือการกักตัวในพื้นที่ควบคุมของรัฐ 14 วัน เพราะแม้ว่ามีโรงแรมในกรุงเทพฯ ที่เป็นโรงแรมที่ใช้กักตัว 14 วันหลายโรงแรม แต่คนกรุงเทพฯก็ไม่ได้ตระหนกตกใจอะไร เพราะมั่นใจในมาตรการต่างๆของรัฐ

“แต่เราจะขยายผลขยายความมั่นใจของคนไทยอย่างไร เพื่อให้ไปถึงกลุ่มชาวต่างชาติ ที่จะมีบทบาทในการช่วยฟื้นเศรษฐกิจของประเทศ ตั้งแต่ครอบครัวของชาวต่างชาติที่ทำงานในไทย ซึ่งเขารอที่จะกลับมาจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นกำลังซื้อที่ควรจะต้องพยายามเข้ามาใช้จ่ายในประเทศไทย”

ยังมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ผ่านมามีหลายโรงงานที่สั่งซื้อเครื่องจักรใหม่เข้ามา แต่ติดตั้งไม่ได้ เพราะช่างมาจากต่างประเทศไม่ได้ หรือ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐก็มีปัญหาช่างที่เข้ามาไม่ได้ พอเดินทางไม่ได้ โครงการก็ไปต่อไม่ได้ ส่วนการรับนักท่องเที่ยวคงจะไม่ใช่นักท่องเที่ยวปกติ แต่เป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อและอยู่ระยะยาว ซึ่งในทุกปีเราจะมีนักท่องเที่ยวประเภทที่หลบหนาวมาพักผ่อน เรา 1-2 เดือนในลักษณะเป็นเที่ยวบินเช่าเหมาลำ ซึ่งผมเชื่อว่า คนเหล่านี้น่าจะพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการกักตัว 14 วันเพื่อที่จะอยู่ต่อ 1-2 เดือน ซึ่งจะเป็นอีกกำลังซื้อที่กลับเข้ามาในประเทศไทย

“จุดที่เราต้องทำมากขึ้น คือ การบริหารจัดการในระดับที่เล็กลงไป ในส่วนที่เป็นภาคปฏิบัติจริง ซึ่งลงลึกในพื้นที่และในรายละเอียดของการบริหารจัดการเฉพาะกลุ่ม เฉพาะที่ เพราะการจะสร้างความไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นของคน จะต้องเกิดขึ้นในส่วนของการปฏิบัติจริง ซึ่งอาจจะมีส่วนราชการเกี่ยวข้อง และหากเราจะทำก็ต้องเร่งมือ เพราะหากเราต้องการรับนักท่องเที่ยวในเดือน ธ.ค.หรือเดือน ม.ค.ซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยว จะต้องมีความชัดเจนตั้งแต่กลางเดือน ต.ค. เพราะถ้าเข้าไปเขาจะไปที่อื่น ให้ทำในสเกลเล็กๆก่อน อาจจะไม่ต้องเปิดใหญ่รวมทั้งอาจจะขยายโรงแรมที่เป็นพื้นที่กักตัวของรัฐไปในหลายๆพื้นที่ทั่วประเทศมากขึ้น เมื่อมีความ มั่นใจได้รับความไว้วางใจแล้ว จึงค่อยๆเพิ่มสเกลขึ้น”

สำหรับการทำงานตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ผู้ว่าการ อปท.ระบุว่า ยังไม่มีอะไรเป็นที่สุด เพราะมีโจทย์ที่ท้าทายแตกต่างกันไปในหลายช่วงเวลา และข้อที่ดีคือ วิถีวิถีชีวิตที่ผ่านมามีผลให้เห็นถึงการดำเนินงานเป็นทีม ที่ทำให้เราออกนโยบายที่ตอบโจทย์ของวิถีชีวิตได้อย่างทันท่วงที มีผล ขณะที่การเปลี่ยนแปลงในยุคนี้ คือ การปรับ “วัฒนธรรมองค์กร” ให้เป็นแบบองค์กรที่ติดดินมากขึ้น มีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เล็กๆ ที่มีความรู้ ความสามารถได้คิด ได้ทำ และปรับการทำงานโดยใช้เทคโนโลยี การใช้ฐานข้อมูล ที่ตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งช่วยลดการใช้อารมณ์ หรือความรู้สึก หรือความเชื่อของผู้ใหญ่ที่มองว่า เคยผ่านมาก่อน ต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ลง คิดว่าวัฒนธรรมใหม่นี้อยู่กับ อปท.ต่อไปและช่วยให้เท่าทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น ส่วนชีวิตหลังอำลาตำแหน่ง

นอกจากแบ่งเวลาดูแลครอบครัวมากขึ้น ผู้ว่าการ อปท.คงยังช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติต่อไป ภายใต้มูลนิธิปิดทองหลังพระ มูลนิธิอื่นที่เคยทำ และงานด้านการศึกษา

ท้ายที่สุด ผู้ว่าการ อปท.เชื่อมั่นว่า การทำงานของ อปท.ภายใต้การนำของ ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าการ อปท.คนใหม่จะมีความต่อเนื่อง จากที่เป็นคณะกรรมการนโยบายการเงิน หรือ กนง.มาถึง 2 สมัย เป็นคณะกรรมการ อปท.อีก 1 สมัย เป็นคนให้ข้อคิดในการตัดสินใจทำนโยบายของ อปท.มาโดยตลอด และเข้าใจการทำงานของ อปท.

ทีมเศรษฐกิจ